

2019/2020

GAZETKA

SZKOLNA

Nr 2

KROPECZKA

W tym numerze:

Wiersz Mai Świrbut	1
Wywiad z Panią Anną Kwaśnicą	2-3
Kim jest GRETA THUNBREG ? O SZWEDZKIEJ AKTY- WISTCE	4-5
KOMISJA EDUKACJI NARODOWEJ	6
Higiena jamy ustnej	7
Dzień Drzewa	9
Poprawna polszczyzna	8

ZŁOTA JESIEŃ

Idzie jesień drogą
koszyk jabłek niesie
uśmiecha się miło
Co jeszcze przyniesie?

Złoto wkoło rozsypała
na liście zielone
jarzębinę przystroiła
na kolor czerwony.

Idzie jesień drogą
o lasu zawita
grzyby już się wysuwają
aby ją przywitać.

Przywitajmy zatem
Te panią złocistą
może dam nam w zamian
pogodę nie mglistą.

Bo każdy przecież
przyznać musi,
że złota jesień
darami i pięknem
każdemu serce poruszy.

Autorka wiersza i ilustracji: Maja Świrbut

CHEMIA I FIZYKA W NASZEJ SZKOLE

1. Co przyczyniło się do stworzenia przez Panią programu systemowych rozwiązań na rzecz przedmiotów matematyczno – przyrodniczych?

A.K. Na początku mojej pracy w szkole, na stanowisku nauczyciela chemii, zostałam poproszona o przeprowadzenie zajęć pokazowych z chemii dla dzieci z przedszkola z Gryfina. Do przedszkola uczęszczała córeczka mojej koleżanki. Panie przyjechały z grupą czterolatków. Dzieci były bardzo zainteresowane i zaintrygowane. Zajęcia okazały się wielkim sukcesem. W ten sposób powstał pomysł, aby w naszej szkole zrobić takie zajęcia w formie cyklicznej. Zostałam poproszona przez Dyрекcję o napisanie takiego programu.

2. Czy zajęcia zmieniają swoją formę?

A.K. Same zajęcia z czasem ewoluowały. Na początku były to lekcje pokazowe. Starsi uczniowie pomagali mi zaprezentować pokazy chemiczne i fizyczne maluszkom. Obecnie sama prowadzę lekcje, na których mali uczniowie samodzielnie eksperymentują. Poznają świat Nauki wszystkimi swoimi zmysłami. Poprzez zabawę zagłębiają tajniki chemii i fizyki. Na praktycznych zajęciach zawsze przemycam również matematykę. Uczą się, nawet nie wiedząc o tym. W realizacji tego programu pomagają mi również inni nauczyciele przedmiotów przyrodniczo – matematycznych. Każde zajęcia z młodszymi grupami to rozbudzenie zainteresowania naukami, bez których nie byłoby nas na Świecie.

3. Realizuje Pani program „Zostań młodym odkrywcą Świata”. Czy mogłaby Pani opowiedzieć o jego założeniach i efektach?

A.K. Jest to program realizowany przy współpracy z Wydziałem Matematyczno – Fizycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Założenia programu obejmują po 10 spotkań naszych uczniów z nauczycielami akademickimi. Uczniowie poznają fizykę od innej strony, bardziej doświadczalnej. Pracownicy naukowcy mają dostęp do pomocy dydaktycznych, których ja jeszcze w naszej pracowni nie mam, więc pozwalają uczniom na samodzielne eksperymenty. W zeszłym roku szkolnym była pierwsza edycja tego programu. Zajęcia odbywały się zarówno w naszej szkole, jak i na WMF US. Odbiór tych zajęć przez naszych uczniów był bardzo pozytywny. Żalowali, że nie mogą po raz drugi brać udziału. Ja jako nauczyciel fizyki zauważyłam poprawę ocen uczestników projektu i zainteresowanie fizyką. Na lekcjach uczniowie byli bardziej dociekliwi i spokojniejsi. Zadawali pytania i szukali odpowiedzi. W mojej opinii takie programy powinny być z każdego przedmiotu. Rozbudzałyby zainteresowania i poszerzały horyzonty naszych uczniów.

W tym roku odbędzie się druga edycja programu. Zrekrutowaliśmy dwie grupy. Jedną z 8 klasy i jedną z 7. Zajęcia planowo ruszą w listopadzie i potrwać do maja 2020 r. Na koniec odbywa się Festyn Naukowy w Szczecinie, podsumowujący nasze działania.

4. To jeszcze nie koniec programów realizowanych w naszej szkole. Część uczniów bierze udział w programie „Inwestujemy w naukę”. Proszę nam o nim opowiedzieć.

A.K. Jest to program gminny. Jako nauczyciel chemii i fizyki mam do przeprowadzenia 80 godzin zajęć z uczniami. Program trwa już od stycznia 2019 roku. Uczniowie, którzy biorą w nim udział, na moich zajęciach samodzielnie wykonują doświadczenia, badają różne zjawiska fizyczne, przeprowadzają reakcje chemiczne według moich instrukcji. Innymi słowy, bardzo dobrze się bawią. Uczą się i nawet nie zdają sobie do końca sprawy z tego, że pozyskują wiedzę. Oceny tych osób (a są to inni uczniowie niż w programie „ZMOŚ”) również się poprawiły. W ramach tego programu nasza szkoła pozyskuje pomoce dydaktyczne, więc i nasza pracownia chemiczno – fizyczna zostaje zaopatrzona. Dzięki temu moje lekcje będą wyglądały jeszcze ciekawiej, każdy uczeń będzie miał szansę na samodzielne wykonanie doświadczeń, gdyż dla każdego będzie sprzęt potrzebny do pracy. Obecnie tylko wybrani uczniowie mogli samodzielnie wykonać doświadczenia. Program ten kończy się w czerwcu 2020 roku. Szkoda, że nie jest planowana nowa edycja. Taki dodatkowy czas dla uczniów, kiedy nie spieszą się z realizacją podstawy programowej i możemy się „pobawić” chemią i fizyką jest tym, co do młodego człowieka przemawia najbardziej.

5. Jak wyglądają u Pani „zwykłe” lekcje?

A.K. W mojej codziennej pracy staram się urozmaicać zajęcia. Jeśli tylko temat na to pozwala, mamy zajęcia doświadczalne. Jeśli nie mam potrzebnego sprzętu lub odczynników, wyświetlam film z doświadczeniem. Prowadzę również zajęcia koła chemiczno – fizycznego dla klas 7 i 8. Zajęcia cieszą się uznaniem uczniów. W ramach tych zajęć od czasu do czasu robimy Noc Naukowca. Przez całą noc poznajemy praktyczne zastosowanie tego, czego nauczyliśmy się na lekcjach. W przerwach jest czas na zabawę i wspólne gotowanie, a później biesiadowanie. Uczniowie bardzo chętnie uczą się gotować i porównują smaki.

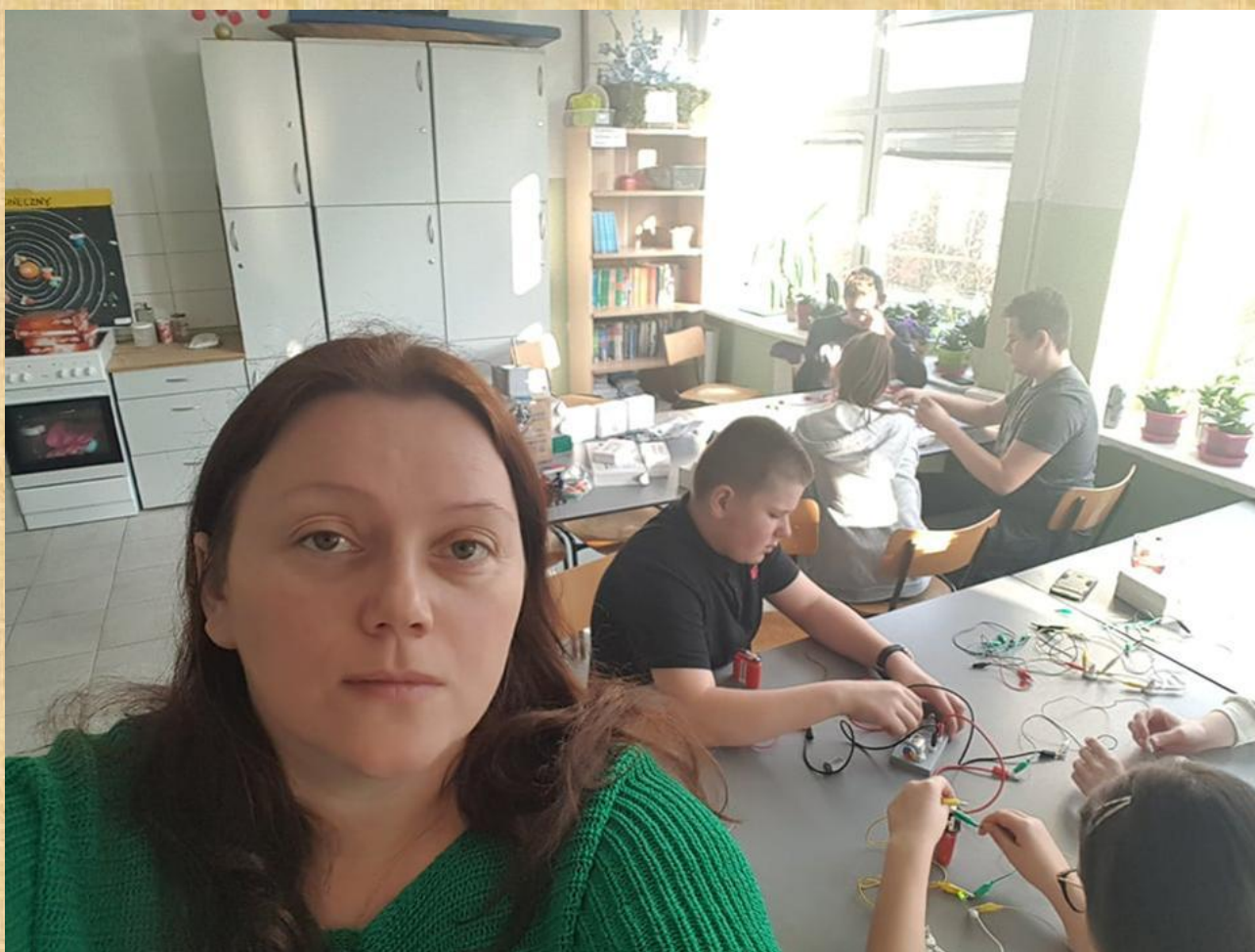
6. Czy praca nauczyciela fizyki i chemii jest łatwa?

A.K. Praca nauczyciela chemii jest obarczona wielką odpowiedzialnością. Każdy mój uczeń wie, że kładę nacisk na BHP i regulamin pracowni. Praca z naszymi uczniami daje mi dużo satysfakcji. Uwielbiam uczyć i patrzeć jak niezrozumiałe tematy są oswajane i rozumiane. Chemia i fizyka nie należą do prostych przedmiotów, jednak poznanie zasad i praw pozwala na zrozumienie otaczającego nas świata.

Dziękuję za rozmowę.

A.K. Ja również dziękuję. Pozdrawiam wszystkich czytelników „Kropeczki”.

Z panią Anna Kwaśnicą rozmawiał Aleksander Cierlecki.

O SZWEDZKIEJ AKTYWISTCE– GRETA

„Nazywam się Greta Thunberg, mam 15 lat, jestem ze Szwecji.

Wiele osób mówi, że Szwecja to mały kraj, i to nieistotne, co robimy. Ale ja wiem, że nigdy nie jesteś za mały, by coś zmienić. I jeśli kilkoro dzieci może trafić na okładki gazet całego świata tylko dlatego, że nie poszły do szkoły, to wyobraźcie sobie, co moglibyśmy razem osiągnąć, gdybyśmy naprawdę się postarali. Ale aby to uczynić, musimy wyrazić się jasno, nieważne jak bardzo będzie to niewygodne.

Ciągle mówicie o zielonym, zrównoważonym rozwoju, tylko dlatego, że boicie się utraty popularności. Ciągle mówicie, żebyśmy szli do przodu, stosując te same metody, które doprowadziły do tego chaosu, nawet jeśli jedyną rzeczą jest pociągnięcie za hamulec bezpieczeństwa. Nie jesteście nawet na tyle dojrzały, żeby powiedzieć prawdę. Nawet to pozostawiacie nam, dzieciom.

Ale mnie nie interesuje być popularną. Interesuje mnie sprawiedliwość, klimatyczna i żyjąca planeta. Los naszej planety jest poświęcany dla zysków niewielkiej grupy ludzi, by wciąż mogli zarabiać niewyobrażalne sumy. Nasza planeta jest poświęcana, żeby bogaci ludzie w takich krajach jak mój, mogli żyć w luksusie. Luksus niewielu jest opłacany cierpieniem miliardów.

W 2078r. Będę obchodzić swoje 75 urodziny. Jeżeli będę miała dzieci, być może spędzę ten dzień z nimi. Może zapytają mnie o was, może zapytają dlaczego nic nie zrobiliście, kiedy wciąż była szansa działać.

Mówicie, że kochacie swoje dzieci ponad wszystko. A mimo to na ich oczach kradniecie im przyszłość. Dopóki nie skupicie się na tym, co trzeba zrobić, zamiast na tym, co jest popularne politycznie, nie ma nadziei na zmiany.

Nie można poradzić sobie z kryzysem, bez potraktowania go jako kryzysu. Musimy pozostawić paliwa kopalniane pod ziemią i skupić się na równości. I skoro rozwiązania w ramach systemu są trudne do znalezienia, powinniśmy zmienić cały system.

Nie przyszliśmy tu błagać światowych liderów o uwagę. Ignorowaliście nas w przeszłości i ignorować nas dalej. Wam skończyły się wymówki, a nam kończy się czas. Przyszliśmy tu, by wam powiedzieć, że zmiana nadchodzi, czy wam się to podoba czy nie. Prawdziwa siła leży w ludziach! Dziękuję.”

20 sierpnia 2018 mimo uzyskania promocji do dziewiątej klasy, nie udała się do szkoły. Skłoniły ją do tego odbywające się 9 września wybory powszechne oraz fala upałów i pożarów lasów, które nawiedziły Szwecję w tym samym roku. Jej postulaty kierowane do szwedzkiego rządu dotyczyły zmniejszenia emisji dwutlenku węgla i respektowania porozumienia paryskiego zawartego w 2015 roku. W dniu, w którym powinna rozpocząć rok szkolny, rozpoczęła protest pod budynkiem Riksdagu, szwedzkiego parlamentu z transparentem *Skolstrejk för klimatet* (tłum. strajk szkolny dla klimatu). W każdy piątek od początku roku szkolnego opuszczała zajęcia szkolne i kontynuowała swoją jedno-

KOMISJA EDUKACJI NARODOWEJ

Akt powołania Komisji Edukacji Narodowej wydał sejm zatwierdzający jednocześnie I rozbiór Polski. W cieniu narodowej tragedii reforma oświaty była najważniejszym sposobem ratowania państwa.

Powstanie Komisji Edukacji Narodowej z inicjatywy Stanisława Augusta Poniatowskiego wynikało nie tylko z oświeceniowej myśli króla. Powód do zmian dał Watykan.

21 lipca 1773 bullą papieża Klemensa XIV zniesiony został zakon jezuitów, który w wielu państwach zajmował się nauczaniem młodzieży – wyjaśniała genezę Komisji Edukacji Narodowej dr Maria Czeppe. – W Polsce uporać się z tym nagłym problemem musiał obradujący właśnie Sejm Rozbiorowy. Postanowiono, by majątek i kadrę nauczycielską zlikwidowanego zakonu przeznaczyć na cele edukacyjne.

W ten sposób 14 października 1773 powołano do życia pierwszą na terenach Rzeczypospolitej, ale i w Europie instytucję o charakterze dzisiejszego ministerstwa oświaty.

Nauka przeciw zaborom

Początkowo skład Komisji to 8 osób. Należeli do niej najwięksi ówczesni myśliciele: biskup wileński Ignacy Masalski, biskup płocki Michał Poniatowski, książę August Sułkowski, kanclerz litewski Joachim Chreptowicz, pisarz Ignacy Potocki, książę Adam Kazimierz Czartoryski, były kanclerz koronny Andrzej Zamoyski i starosta kopanicki Antoni Poniński.

Opracowano nowe programy edukacji, wprowadzając przedmioty takie jak: mechanika, rolnictwo, chemia, botanika, zoologia, prawo oraz nauka moralna. Zreformowano cały system kształcenia. KEN powołała Szkoły Główne – Koronną i Litewską, nadzorowała również szkoły średnie i elementarne. Kładziono także nacisk na zdobywanie wiedzy praktycznej i poszerzanie horyzontów.

Ogólnie w każdej nauce profesorowie starać się i dozierać powinni, aby ich uczniowie więcej na rozum i pojęcie, niżli na pamięć uczyli się – KEN zalecała nauczycielom.

Kultywowanie polskości

Co ciekawe we wszystkich szkołach wykładano w języku polskim. Dzięki temu wychowano nowe pokolenie Polaków świadomych swojej tożsamości mimo pogarszającej się sytuacji politycznej i ekspansji za-

borców. Kadra nauczycielska jeszcze przez lata kontynuowała tajne nauczanie w duchu dorobku Komisji. Z podręczników wydawanych przez Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych korzystali jeszcze nawet Mickiewicz i Prus.

– Żaden inny kraj w Europie nie mógł pochwalić się systemem wychowawczym równie solidnym i tak zuchwale nowatorskim – chwalił działania Komisji Edukacji Narodowej Jean Fabre, francuski humanista i pedagog.

Niestety wraz z powolnym rozpadem Rzeczypospolitej wpływy Komisji malały. Porządkowanie szkolnictwa przerwały rozbiory. Posiadanych przez Komisję praw pozbawiła jej całkowicie konfederacja targowicka, odbierając władzę nad szkołami zakonnymi i zmieniając jej skład.

14 października w rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej obchodzony jest w Polsce Dzień Edukacji Narodowej, potocznie zwany Dniem Nauczyciela. Tego dnia Minister Edukacji Narodowej wręcza nauczycielom Krzyże Zasługi, medale Komisji Edukacji Narodowej oraz nagrody Ministra za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

JAK WAŻNA JEST HIGIENA JAMY USTNEJ?

Prawidłowa higiena jamy ustnej jest nam niezbędna, abyśmy nie utracili pięknego uśmiechu. Jednak nie jest ona wystarczająca. Aby prawidłowo dbać o zęby i dziąsła, trzeba zająć się nie również od środka. Konieczne jest opanowanie poprawnej techniki szczotkowania zębów i czyszczenia przestrzeni między nimi oraz zapewnienie właściwej podaży składników mineralnych, które mają bezpośredni wpływ na wygląd zębów, takich jak wapń. Najlepiej wybierać preparaty z naturalnym wapniem zawierające dodatkowo witaminę D, które są dostępne w aptece.

Szczotkowanie zębów powinno obejmować nie tylko zęby, ale i dziąsła, podniebienie oraz język. Dzięki temu prawidłowa higiena jamy ustnej nie idzie na marne - likwidujesz wszystkie pozostałości jedzenia i bakterie. Pamiętaj, aby szczotkować dziąsła bardzo delikatnie i zawsze w stronę, w którą rosną zęby, czyli górne ruchem "do dołu", a dolne ruchem "do góry".

Po umyciu zębów zaleca się stosowanie płukanek antybakteryjnych. Tak jak pasty do zębów, płukanki powinny zawierać fluor. Szukaj więc na opakowaniach informacji nie tylko o tym, czy zabijają bakterię i odświeżają oddech, ale i o zawartości fluoru. Unikajmy z kolei takich, które w swoim składzie mają alkohol.

Prawidłowa higiena jamy ustnej to także dbanie o czystość zębów, kiedy nie ma dostępu do łazienki czy własnej szczoteczki. Wtedy mogą pomóc gumy do żucia bez cukru czy też płukanie jamy ustnej ciepłą wodą.

Naturalna higiena jamy ustnej

Prawidłowa higiena jamy ustnej to nie tylko czyszczenie, ale też odpowiednie odżywianie, suplementacja i zdrowy styl życia. Niektóre produkty niekorzystnie działają na nasze zęby.

Prawidłowa higiena jamy ustnej wymaga, abyśmy ograniczyli kawę, czarną herbatę, czerwone wino, szczególnie jeśli zależy nam na białych zębach.

Uważaj też na jedzenie kolorujących zęby owoców, takich jak jagody – zawsze myj po nich zęby. Truskawki natomiast wybielają zęby, więc nie musisz ich ograniczać w swojej diecie.

Nie trzeba chyba przypominać, że różnego rodzaju słodycze, szczególnie te, które przyklejają się do zębów i dostają się w przestrzeń między nimi, wymagają, jeśli nie ograniczenia, to przynajmniej dokładnego umycia zębów po ich zjedzeniu.

Oprócz jedzenia, także inne nawyki mogą źle wpływać na stan jamy ustnej. Palenie papierosów sprawia, że zęby stają się żółte, ale także niekorzystnie oddziałuje na cały organizm. Dlatego dobrym pomysłem wydaje się rzucenie nałogu.

Zaciskanie zębów również może powodować ścieranie się szkliwa. Można sobie z tym radzić za pomocą specjalnych nakładek na zęby zakładanych na noc. Skuteczne mogą też być ciepłe okłady na twarz przed położeniem się spać. Rozluźnią one mięśnie szczęk. Staraj się też zrelaksować przed pójściem spać. Korzystaj z technik relaksacyjnych, spaceru, masażu czy kąpieli. Dobrym pomysłem będzie też zmniejszenie ilości kofeiny.

Pamiętaj! Prawidłowa higiena jamy ustnej to nie tylko codzienne mycie zębów, ale również dbanie o zęby od wewnątrz, np. poprzez suplementację wapnia, którego Polacy dostarczają swojemu organizmowi zdecydowanie w zbyt małych ilościach. Za pomocą diety zapewniamy sobie zaledwie 50 proc. dziennego zapotrzebowania na ten pierwiastek.

POPRAWNA POLSZCZYZNA

CZASOWNIKI KŁOPOTLIWE

Odmiana czasowników **UMIEĆ** i **ROZUMIEĆ** w czasie teraźniejszym

UMIEĆ

liczba pojedyncza

1. umiem
2. umiesz
3. umie

liczba mnoga

1. umiemy
2. umiecie
3. umieją

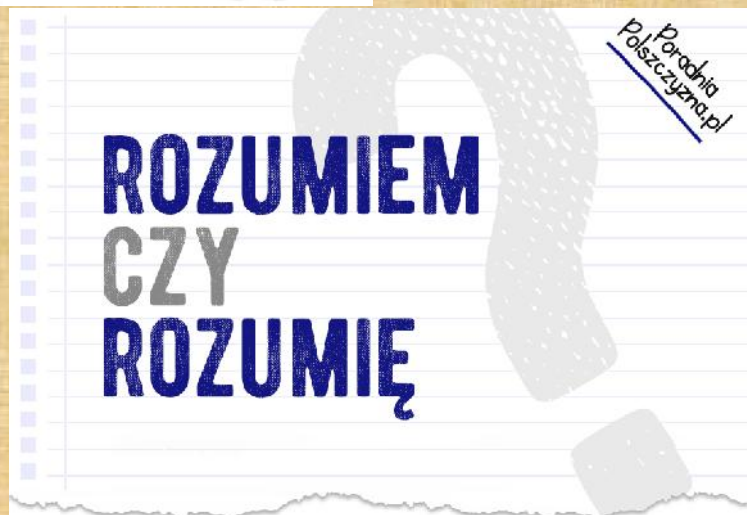
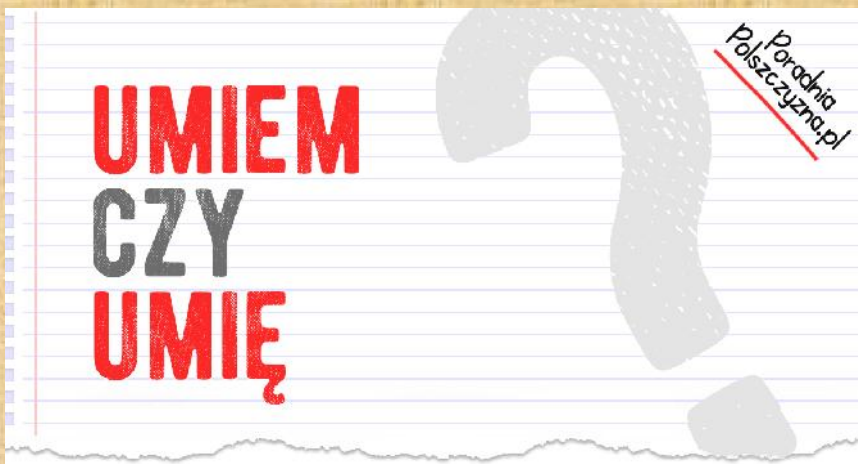
ROZUMIEĆ

liczba pojedyncza

- 1.rozumiem
- 2.rozumiesz
- 3.rozumie

liczba mnoga

- 1.rozumiemy
- 2.rozumiecie
- 3.rozumieją

DZIEŃ DRZEWA

Ciekawostki:

- Najwyższe drzewa na naszej planecie to sekwoje rosnące w Kalifornii; nazywają się Hyperion (115,55 m), Helios (114,38 m) i Ikarus (113,14 m). Ich lokalizacja uchodzi za jeden z najlepiej strzeżonych sekretów Stanów Zjednoczonych.
- Drzewa nie mogą urosnąć powyżej 130 metrów, ponieważ nastąpiłoby przerwanie ciągłości przepływu wody. Drzewa pobierają wodę korzeniami, dalej jest ona transportowana do góry. W tkance przewodzącej (ksylem) powstaje zamknięty słup wody. Powyżej wysokości 130 metrów zostałby on przerwany na skutek tworzenia się pęcherzy powietrza.
- Drzewa w mieście działają jak naturalny filtr oczyszczający powietrze z pyłów zawieszonych (PM). Niektóre gatunki robią to jednak bardziej skutecznie. Badania prowadzone na drzewach i roślinności miejskiej w Pekinie pokazały, że są gatunki pochłaniające nawet kilkanaście razy więcej zanieczyszczeń. Głównym powodem są różnice w powierzchni liści, ilości pokrywy woskowej i w całym kształcie rośliny. Badania prowadzone przez zespół Arne Sabo z norweskiego instytutu badawczego Bioforsk w polskich i norweskich miastach pokazały, że najlepiej pyły PM pochłaniają drzewa iglaste, szczególnie sosny. Z drzew liściastych dobre są brzozy, natomiast dużo gorszą pracę wykonują lipy i klony.
- Najstarsze drzewo, jakie dziś rośnie na świecie, ma 9 tys. 550 lat. To świerk znajdujący się w szwedzkim regionie Dalarna. Naukowcy z Uniwersytetu Umeå na terytorium rozciągającym się na południe od Laplandii do Dalarny odkryli blisko 20 świerków o wieku ponad 8 tys. lat. Ich wiek określono za pomocą analizy izotopów węgla.
- Najstarsze polskie drzewo ma ponad 1200 lat i rośnie na Dolnym Śląsku w Henrykowie Lubańskim. To cis pospolity, który swój wiek zawdzięcza edyktowi króla Władysława Jagiełły. W 1423 roku zabronił on wycinania cisów.
- W ciągu godziny jedno drzewo liściaste wytwarza 1200 litrów tlenu, podczas gdy w tym czasie człowiek zużywa go 30 litrów. 60-letnia sosna produkuje w ciągu doby tyle tlenu, ile zużywają dziennie trzy osoby. Lasy na całej Ziemi wytwarzają 26,6 miliardów ton tlenu rocznie - to połowa rocznego zapasu dla całej ludzkości.

PSY NASZYMI PRZYJACIÓŁMI

W 2000 powstało Stowarzyszenie Przyjaciół Kundelka założone przez Małgorzatę Niedźwiedź mieszkającą w Rzewnowie, jednak ze względu na brak wystarczającego wsparcia musiało zostać rozwiązane. Pozostał Dzień Kundelka.

Właściciele kundelków organizują w całej Polsce obchody Dnia Kundelka, by ich podopieczni mieli swoje święto. Organizują także swoje wystawy – wystawy kundelków.

Tego dnia schroniska dla zwierząt organizują dni otwarte i zachęcają do odwiedzenia schronisk w celu adopcji kundelków, których przebywa tam najwięcej, oraz innych zwierząt, jak również wspomóżenia schroniska w postaci datków, karmy, koców. Niektóre schroniska prezentują swoich podopiecznych w newralgicznym punkcie miasta, np. na rynku, w szkole.

Dzień Psa

W 10 lat po wejściu w życie ustawy dzień 1 lipca ogłoszony został jako Dzień Psa. Święto ustanowione zostało w 2007 przez redakcję czasopisma „Przyjaciel Pies” w zespół z użytkownikami portalu pies.pl.

W Stanach Zjednoczonych obchodzony jest 26 sierpnia Narodowy Dzień Psa ustanowiony przez Fundację Krajowego Dnia Psa w 2004. Dzień ten powstał na cześć psów wszelkiej maści i ras w dowód uznania za ich miłość, lojalność i przywiązanie, za ich pracę w ratownictwie, w wykrywaniu narkotyków czy bomb i za ich poświęcone życie. Fundacja zachęca społeczeństwo do adopcji psów bezpańskich i porzuconych, aby mogły wieść szczęśliwe, bezpieczne i wolne od przemocy życie.

REDAKCJA GAZETKI SZKOLNEJ

„KROPECZKA”

Aleksander Cierlecki– *redaktor naczelny*

Maja Świrbut

Zuzanna Porowska

Grzegorz Marciniak

Kornelia Miarowska

Anastazja Szostek

Zuzanna Stasiuk

Marika Marczuk

Oliwia Okoń

Kornelia Kupnicka

Kacper Grabowski

Opiekun: Agnieszka Drabik